

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. н. Лаура Иванова Димитрова,
член на научно жури по процедура за заемане на академична длъжност
„професор“ в Област на висше образование 8. Изкуства,
Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство
(художествена керамика),
Нов Български университет,
Бакалавърски факултет,
Департамент „Изящни изкуства“

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (художествена керамика), област на висшето образование 8. Изкуства, участва един кандидат – доц. д-р Моника Петрова Попова.

Конкурсът е обявен за нуждите на НБУ.

Обявата за конкурса е публикувана в ДВ брой бр. 51/18.06.2021 г.

Със заповед З-РК-230/22.07.2021 г. на ректора на НБУ е определено научното жури за конкурса.

Процедурата на конкурса до настоящия момент напълно съответства на изискванията на държавните и университетските нормативни документи относно заемането на академични длъжности.

Кандидатурата на Моника Попова отговаря на изискванията за професионално направление 8.2 Изобразително изкуство.

Моника Попова завършва НХА в курса на проф. Красимир Джидров, специалност „Керамика“ през 1996 г.

От 2000 г. тя е преподавател в НБУ.

От 2001 г. е асистент в програмите „Графичен дизайн“ и „Пластични изкуства“, а от 2010 г. – доцент в департамент „Изящни изкуства“ на НБУ.

През 2014 г. защитава дисертацията на тема „Развитие на скулптурата по времето на Тиванските царе (XII, XVIII династии)“ в програмата „Египтология“ на НБУ.

Тя е член на Съюза на българските художници от 1996 г. и член на Българския институт по египтология от 2009 г.

Моника Попова се изявява в областта на керамиката, рисунката, живописата, инсталацията.

Авторка е над 40 самостоятелни изложби и участва в над 70 колективни изложби в страната и в чужбина.

Организира всички студентски изложби за керамика в НБУ, където създава ателиетата по керамика и 3Д керамично принтиране.

Тя е директор на учебно-практическо звено по керамика в НБУ и създател на първата и единствена в България лаборатория за 3Д керамично принтиране.

Многократно е награждавана за творчеството си: 2019 г. – наградата на СБХ в конкурса за специализация през 2020 г. в Cité internationale des arts, Париж, Франция; през 2015 г. – наградата на СБХ и GEDOK за специализация в Мюнхен, Германия; през 2013 г. е номинирана в конкурса за наградата „Владимир Димитров - Майстора“; през 2012 г. е номинирана в два кръга на Конкурса за съвременно изкуство на „Алианс“, България; през 2011 г. печели конкурса на СБХ за специализация в центъра по изкуства „Kunstlerhaus“, Schwandorf, Германия; през 2002 г. взема Първа награда за екстериорната пластика „Ръце от стихове“ от пленер „Море от форми“, Златни пясъци; 2002 г. – Първа награда за млад автор на фондация „Св. Св. Кирил и Методий“; 2000 г. – Наградата за млад автор на галерия „Ирида“; 1998 г. – Наградата за млад автор на Международната Френска Академия по Изкуства – Париж; 1996 г. – наградата от конкурса

на СБХ за специализация в Cité internationale des arts, Париж, Франция.

В настоящия конкурс доц. Моника Попова се представя с хабилитационен труд от творчески проекти за изложби, които е реализирала в рамките на 5 години, от края на 2014 г. до началото на 2021 г. Изложбите са мащабни и са осъществени в престижни български галерии за съвременно изкуство, съответно: в галерия „Райко Алексиев“ – 2 изложби; в „Галерията за съвременно изкуство“ – СБХ (ул. „Шипка“ 6); в галерия „Червената точка“; в галерия „Индустриална“; в галерия „Арт Алея“ – 2 изложби; в „Аросита“ и в галерия „Интро“.

Най-мащабният от тях е проектът „Вакуум“, в резултат на него в галерия „Райко Алексиев“ през 2021 г. е открита едноименната изложба, включваща над 150 произведения – живописни платна, рисунки и керамични пластики, създадени през последните 25 години. Проектът обединява творби от различни цикли и има ретроспективен характер. Концепцията на проекта разкрива пространството в неговите физически, философски и естетически измерения, както и субективното усещане на Моника Попова за пространството като синоним на креативност и изкуство.

Забележителен е начинът, по който авторката налага виждането си за всеобхватността на понятието „пространство“, обвързвайки го с реалното, имагинерното, интимното и съкровено в оригинални, запомнящи се и вълнуващи творби, създадени преди всичко под напора на емоциите и свързващи живота на авторката и изкуството ѝ в органично цяло.

В резултат на дълбоки интимни преживявания се появяват и изложбите по проектите „Максимална степен на болка“ в галерия „Индустриална“ през 2015 г. и „Горен пласт точки“ в галерия „Червената точка“ през 2019 г. – и двата проекта, както казва художничката „са проява на много силна и компресирана емоция, където детайла бива

игнориран в полза на опростения до символ знак“, като знаковостта при тези творби „достига до йероглифика“, а преживяната болка води „до образи подобни на пиктограми“. И двете изложби впечатляват със способността на авторката да потопи зрителя в личния си свят и емоции, където болката е преживяна, осмислена и в крайна сметка „естетизирана“ чрез симбиозата на универсални и лични символи.

Проектът „СИТО“ и едноименната изложба в галерия „Райко Алексиев“ заедно с Методи Попов през 2016 г. е резултат от резиденцията на Моника Попова в Мюнхен, Германия след спечелен конкурс на СБХ и организацията на жени художнички от Германия – GEDOK. Проектът продължава една от основните линии в творчеството на художничката, свързана с техниката бродерия, в случая – бродерия върху метални сита. В изложбата „СИТО“ е представена инсталация от 500 сита, като 30 от тях са бродирани. Моника Попова интерпретира ситото като женски и ритуален атрибут и същевременно като символ на търсенето на ценностите в живота както в личен, така и в глобален план.

„Драни и шити“ е проект, осъществен в галерия „Арт алея“, София през 2016 г. заедно с Методи Попов. В тази изложба художничката се представя със серия от 16 керамични „шити глави“ – разкриващи различни състояния. Комбинацията на контрастни и на пръв поглед трудно съвместими изразни средства – керамика – текстил – бродерията, и превръщането на взети от ежедневието бит предмети в произведения на изкуството е предизвикателство, което Моника Попова приема и разрешава по оригинален начин, съвместявайки концептуално – разнородните техники, материали и изразни средства с противоречиви душевни състояния както общочовешки, така и лични.

Проект „1+1=1+1“ е реализиран съвместно с Иван Кулеков в галерията за съвременно изкуство на СБХ „Шипка“ 6 през 2017 г., и както казва Моника Попова, е „резултат от общуване между двама автори от

различни творчески зони, но с респект към другия и с равенство помежду им“. В изложбата художничката представя серия от живописни творби в смесена техника и „пластики под формата на утроби“, върху които са „татуирани“ текстове на Иван Кулеков. Тук отново са намерили място на пръв поглед противоречиви и несъвместими идеи, техники, материали, виждания, творби – заявени директно още с названието на изложбата „1+1=1+1“ и същевременно учудващо добре съществуващи паралелно – контрастни, но и допълващи се, утвърждаващи както абсурдността, така и мъдростта на битието.

Изложбата „Рисунки преди лягане“ е открита в галерия „Арт алея“, София през 2019 г. Тя включва рисунки, създадени от художничката в мигове на напрежение, когато сънят не идва, и както самата Моника Попова казва в анотацията на изложбата, рисунките са „пиктограми“ на живота ѝ – върху хартия „наследена“ от дядо ѝ, трансформиращи „щастieto или болката“, регистриращи състоянието на желание за „разтваряне в нищото“. Изложбата е мост между интимното и общовалидното, основаваща се на естетизацията на травмиращите преживявания чрез терапевтичната сила на изкуство.

Изложба „Черните шити“ е представена в галерия „Аросита“, София през 2019 г. В нея Моника Попова участва заедно с Христина Попова. В тази изложба Моника Попова представя творби, които нарича „ЧЕРНИТЕ ШИТИ“ – КУБОИДИ символ на духовност и познание“ защото в Древен Египет подобни статуетки „са притежавани само от хора вrekli се на изкуството“. В интерпретацията на художничката „кубоидите“ са „майки, черни но и бели, бродирани с коприна“ – универсалните и лични символи отново се преплитат, за да изтъкнат силата на женското начало, творческата, съзидателна енергия на жената, апотропейните ѝ функции, нежността и съпричастността, постигнати чрез страданието и състраданието и водещи до духовно прозрение и мъдрост.

„Плувецът“ е изложба открита в галерия „Интро“ през 2019 г. Моника Попова представя голямо-форматни картини, керамични пластики и рисунки, създадени в рамките на една година. Тук авторката за първи път показва творба, съчетаваща голямоформатна рисунка и керамична пластика.

Художничката представя в допълнение към хабилитационния си труд творбата „Автопортрет по време на раздяла“ 600 см x 200 см, триптих, участвал в изложбата „Портрет“ в СБХ, „Шипка“ 6 през 2020 г. В тази творба личните преживявания отново са естетизирани по своеобразен начин и доведени до символи. „Автопортретите ми са всичко друго, но не и красиви. Носят болката от болката!“ – казва Моника Попова. И това е валидно за цялото ѝ творчество, където съкровеното, дълбоките лични емоции се трансформират във вълнуващи съвременни творби, противоречиви, абсурдни, мъдри и в крайна сметка – оптимистични като самия живот.

В работата си на преподавател Моника Попова е привърженичка на приложението на иновативни методи и достижения на съвременните технологии, но – водена на първо място от убеждението, че студентите трябва да почувстват емоциите от съприкосновението с художествената творба и пълноценното преживяване на творческия акт. Тя е компетентен преподавател, който учи, възпитава и вдъхновява и чрез своята собствена отдаденост на изкуството.

Основни приноси, свързани с практиката на преподаване по художествена керамика:

- принос за развитието на програмите по керамика в НБУ;
- принос за внедряването на нови технологии в обучението по художествена керамика;

- принос в стимулирането и развитието на интердисциплинарна професионална насоченост в обучението по изкуство;
- иновативен подход в обучението по керамика, утвърден в практиката и с доказани резултати.

Основни творчески приноси:

- чрез стойностното си, оригинално творчество Моника Попова убедително утвърждава позициите на художествена керамика като неизменна и равностойна част от съвременните визуални изкуства както в България, така и в чужбина;
- чрез достиженията в собственото си творчество акцентира на значението на интердисциплинарния подход в съвременното изкуство и култура;
- налага свои естетически принципи и създава своеобразен визуален език, основаващ се на „стилизирани“, изведени до знаци, емоции;
- подчертава значението на субективното преживяване и на емоционалното начало като основни творчески енергии в съвременното изкуство.

В заключение бих искала да заявя, че имайки предвид всичко вече казано за доц. Моника Попова – неоспоримите ѝ високи творчески постижения и приноси, нивото и качеството на преподавателската ѝ дейност – давам своята положителна оценка.

Убедено предлагам доц. д-р Моника Петрова Попова да бъде избрана на академичната длъжност „професор“ в Област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8. 2. Изобразително изкуство (художествена керамика) за нуждите на НБУ.

30. 10. 2021 г.

Проф. д. н. Лаура Димитрова